

V roce 1914 Archeologická společnost při české Akademii ve spolupráci se Společností Národopisného musea československého zahájily za pomoci místních učitelů a muzei rozsáhlý národopisný výzkum pomocí dotazníků ve vybraných regionech.

Vypsáno z knihy Život v povodí Želivky na počátku 20. století očima učitelů – Edice odpovědí na národopisné dotazníky z Pelhřimovska 1914 a 1919. Karel Holub, Kristýna Blechová Pelhřimov 2017 Dotazníky jsou uloženy v jednotlivých okresních archivech.

Výpisy z dotazníků Národopisného soupisu 1914 a 1919 zachycující informace o smírčích kamenech na Pelhřimovsku

Dudín (JI) 1920 František Dvořák:

V okolí Dudína je několik křížů v polích z mladších let, postaveny byly od rolníků na dobrý úmysl, Též nalezneme několik kamenů, na nichž vytesán křížek s letopočtem, kdy na tom místě zahynul nějaký občan zdejší.

SPVKK Aš: 1450, 2331

Holušice (Huošice) (PE) 1919 Tomáš Mareš – popis obce Kaliště:

Dále kříž při cestě ke Kališti a památný kámen; z jaké příčiny postaven není známo. Někteří tvrdí, že na tom místě stál strom, na němž se oběsil nějaký cestující cizinec.

SPVKK Aš: 1740

Hroznětice (PE) Ludvík Rohrbach 1919:

V polích u Hroznětic při polní cestě k Jankovu je na pozemku rolníka Josefa Chmela! starožitný kamenný kříž, hlásí neštěstí stavší se za hroznou bouři ve žních, kdy zabiti bleskem bratři Dědičové z Hroznětic století XVIII.

Téhož mínění se mnou je i farář Lohel Prchal, pochází z Poděbab u Německého Brodu a zmínil se o kameni tamním Bába a poukázal na pohanský zvyk předků při domnělém výkladu Poděbavy-Podbabí.

SPVKK Aš: 1843 Hroznětice, 0177 Poděbavy (HB)

Kaliště (PE) Tomáš Marek 1919:

Blízko za vesnicí k Zahrádce jest nová myslivna knížete Auersperka a nedaleko ní památný kámen, kde byl před delší dobou prý zabit řeznický tovaryš a oloupen.

SPVKK Aš: 1742

Sedlice (PE) Antonín Smíšovský 1919:

Při cestě ke Kordovsku je starý památný kámen, s křížem a nečitelným písmem. Menší kámen je u silnice Na Vršku. Je na něm letopočet 1774. O těchto kamenech si zdejší občané vypravují tuto pověst: Tři bratři, Korda, jemuž náleželo Kordovsko, Šimon, kterému patřil dvůr Šimonice u Kletečné, a Milota, který byl pánem nad Miloticemi, vedli spor. Rovnali se u vrchnostenského soudu v Želivě.

Na zpáteční cestě se hádali a v hádce probodl Korda Milotu. V těch místech je ten malý kámen. Šimon a Korda hádali se potom dále. U vršku za Sedlicí chytli se do křížku a silnější Šimon zabil Kordu. Tam je kámen s nečitelným písmem. Šimon šel domů. Trápilo jej však zlé svědomí, proto poručil statek želivským kněžím, odešel do světa a víc se nevrátil.

SPVKK: 0306, 0304

Staré hutě (PE) Tomáš Marek 1919 – popis obce Kaliště:

U osady Stará Huť jest kámen s letopočtem 1201, kde byl dle pověsti roztrhán vlky řezník jdoucí do Ledče

SPVKK Aš: 0899

DOC. Dr. KAREL CHOTEK:
PROGRAM SOUPISU
NÁRODOPISNÉHO

24.

V PRAZE 1914.
NÁKLADEM VLASTNÍM. — VYTISKLA PRAŽSKÁ AKCIOVÁ TISKÁRNA.